LIST APOŠTOLA PAVLA RIMANOM

4. časť (7,1–8,13)

Malé zhrnutie toho, čo už vieme:

- V celých dejinách a po celom svete **BOH VOLÁ VŠETKÝCH ĽUDÍ** k účasti na svojom živote.
    - Vrcholom tohto Božieho konania je „židо-kresťanská“ tradícia, v ktorej sa Boh nakoniec zjavuje úplne najdokonalejšie v Ježišovi Kristovi.
- **KAŽDÝ ČLOVEK MÁ MOŽNOSŤ ODPOVEDAŤ** na toto Božie volanie podľa svojich schopností poznania, ktoré má.
- **Vo svojej podstate to znamená**:
    - **prejsť od „MAŤ“** (majetok, moc, slávu, spoločnosť,…) **k „BYŤ“** dokonalý (= svätý)
    - **a prejsť od SEBECTVA A INDIVIDUALIZMU** ku **LÁSKE A KOMUNITE**[1].
- **ZÁKON na túto premenu a rozhodnutie nedostačuje**:
    - **JE POVRCHNÝ**, pretože sa sústreďuje iba na vonkajšie konania
    - a tým, že musí dobré veci VNUCOVAŤ, **iba potvrdzuje**, že tí, ktorí ho dodržiavajú, sú stále nezmenení.
- **RIEŠENÍM JE JEDINE VIERA** – vnútorná premena najhlbšieho presvedčenia a identity človeka. Vo svojej podstate spočíva v nasledovnom:
    - **VIERA** v to, že **Boh ma miluje, odpúšťa mi a úplne nezaslúžene bezpodmienečne mi ponúka dar Božieho života**. To je niečo, či si nikdy nemôžem, ale vďaka Božej láske ani nemusím nijako zaslúžiť.
    - **NÁDEJ**, ktorá je **na viere založeným novým vzťahom s Bohom**, pred ktorým už neutekám, ale otváram sa Mu a vstupujem do vzťahu s Bohom a radikálne mením svoj život, myslenie, osobnosť, všetko – podľa Boha!
    - **LÁSKA**, ktorá je nakoniec **zavŕšením viery v novom modele života**, kde odumierame sebectvu a učíme sa darovať v láske, opúšťame mentalitu hromadenia a usilujeme sa o dokonalosť, ktorú následne dávame do služby láske.
- **VÝSLEDKOM JE SPRAVODLIVOSŤ**, kde:
    - na jednej strane nám **BOH ODPÚŠŤA** a „prehliada“ náš hriech;
    - na druhej strane my sami, vďaka viere, získavame základ pre opravdivý **SPRAVODLIVÝ ŽIVOT** podľa Boha a v Bohu.

---

[1] *„Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.“* (Francis Varela); *„Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.“* (Júlia Halamová); *“Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budujúcej komunitu prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. … Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.”* (M. Scott Peck)

Zákon platí iba do smrti… (7,1–6)

- **Pavol prirovnáva Mojžišov Zákon k manželskej Zmluve**:
  - *Kým manžel žije, platí aj zmluva.*
  - *Keď manžel zomrie, je žena voľná.*
- NORMÁLNE by to teda malo platiť aj o nás takto:
  - *Kým Boh žije, Zákon nás viaže.*
  - *A pretože Boh je nesmrteľný…* ☺
- **ALE tu Pavol robí podstatnú ZMENU** a celé to obracia: „***Tak ste aj vy, bratia moji, zomreli zákonu skrze Kristovo telo**, **aby ste patrili inému**, tomu, ktorý bol vzkriesený z mŕtvych, aby sme prinášali ovocie Bohu.* (Rom 7:4 SSV)“
  - **KÝM V NÁS ŽIJE STARÝ ČLOVEK**, ktorý má „starú vieru založenú na hriechu“, platí: „*Lebo **kým sme boli v tele, pôsobili v našich údoch hriešne vášne, podnecované zákonom**, a prinášali ovocie smrti*. (Rom 7:5 SSV)“
    - „**telo**“ = „starý človek“, žijúci podľa hriechu.
    - Život bez Boha **rozbíja a ničí v človekovi „prvotnú spravodlivosť“** – vnútornú súlad sa rozpadá a človek, plný nesplnených a nenaplnených túžob, sa stáva otrokom túžob a vášní.[2]
    - **Zákon v tomto nijako veľmi nepomáha** – naopak, v zmysle hesla „zakázané ovocie chutí najlepšie“ **paradoxne otroctvo hriechu ešte viac prehlbuje** a viac rozpaľuje túžby a vášne…
    - **Výsledkom je „ovocie smrti“** – peklo, v ktorom sme už teraz a bez nádeje na vyslobodenie.
  - **KÝM SA TOTO NEZMENÍ – a kým „starý človek“ v nás žije – niet nádeje na nič lepšie…**
  - **MUSÍME PRETO ZOMRIEŤ** tomu, čím sme boli doteraz: starému človekovi v nás: „[6] **Ale teraz sme oslobodení od zákona, lebo sme zomreli tomu, čo nás držalo v zajatí, aby sme tak slúžili po novom, v Duchu, a nie po starom, podľa litery.** *(Rom 7:6 SSV)*“
    - **Čo nás držalo v zajatí?** Pavol odpovedá o kus ďalej: „*Badám teda taký zákon, že keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo.*

---

[2] *Písmo ukazuje tragické následky tejto prvej neposlušnosti. Adam a Eva okamžite strácajú milosť prvotnej svätosti. Majú strach z Boha, o ktorom si urobili falošnú predstavu ako o Bohu, ktorý je žiarlivý na svoje výsady.*
(KKC 399); Súlad, v ktorom žili vďaka prvotnej spravodlivosti, je zničený; vláda duchovných schopností duše nad telom je podlomená; spoločenstvo muža a ženy podlieha napätiam; ich vzťahy budú poznačené žiadostivosťou a panovačnosťou. Súlad so stvorením je porušený: viditeľné stvorenie sa človekovi odcudzilo a stalo sa mu nepriateľským. Do dejín ľudstva vstupuje smrť. (KKC 400)

(Rom 7:21 SSV)“ – je to **oná „náchylnosť na zlo“** ako následok hriechom (= opustením Boha) „porušenej prirodzenosti“ človeka!

- **Tej musí človek zomrieť –** uverením a návratom k Bohu.
- **A keď tak urobí, je oslobodený – od „náchylnosti“** (aj keď nie hneď a je to potrebné ešte vybojovať[3], ale s istotou víťazstva v Kristovi); **aj od „Zákona“[4]**, ktorý je určený pre neveriaceho, neobráteného a teda „hriešneho človeka“.
- **Výsledkom je „služba po novom“**:
  - **nie z nariadenia „litery“**
  - **ale v Duchu –** pričom tým môžeme súčasne chápať **aj nové myslenie** človeka, ktoré je plodom *uverenia*, **aj samotný dar Ducha Svätého**, ktorý je ovocím obrátenia a návratu k Bohu.
  - **V každom prípade je to už ale opis NOVÉHO, VĎAKA VIERE ZNOVUZRODENÉHO ČLOVEKA!**

PRAKTICKÝ ZÁVER:

- **Kým nezomrieme** skrze vieru starému človekovi v nás – jeho mysleniu, zvyklostiam a pod. – **budeme stále otrokmi** hriechu.
- **Snaha „dodržiavať“ prikázania a „plniť si“ náboženské povinnosti túto situáciu nijako nerieši** a naopak, robí z nás otrokov pod bremenom Zákona: *„Bez milosti viery, ktorá uzdravuje srdce od zla, kresťanskú poslušnosť všetkému, čo Pán nariadil..., nielenže by nebolo možné uskutočniť, ale tiež by vytvorila zotročenie a odcudzenie.* (Úvodník, *30Days*, 5/1993, s. 3.)“
- **To, čo potrebujeme, je OBRÁTENIE!**

Zmysel Zákona (7,7–25):

V tejto chvíli akoby si aj Pavol uvedomil, že **čitatelia môžu mať dojem, akoby Pavol Zákon *démonizoval*** a označoval za niečo vyslovene zlé.

Preto Pavol rozbieha **nové kolo, kde vysvetľuje zmysel a funkciu Zákona** – na lepšie porozumenie si preberieme Pavlove vety v trochu zmenenom poradí:

---

[3] *Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý*. (1Co 9:27 SSV)

[4] *zákon nie je daný pre spravodlivého, ale pre nespravodlivých a nepoddajných, pre bezbožných a hriešnikov* (1Ti 1:9 SSV)

- **JE ZÁKON ZLÝ?** „*Čo teda povieme? Je zákon hriechom?* (Rom 7:7 SSV)“
    - A hneď si odpovedá: „*Tak teda zákon je svätý, aj prikázanie je sväté, spravodlivé a dobré.* (Rom 7:12 SSV)“
    - To je pravda. Všetko, čo hovorí Zákon, je dobré a nie je tomu možné nič vytknúť… Preto aj Ježiš hovorí: „*Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť.* (Mat 5:17 SSV)“
- **V ČOM JE TEDA JEHO PROBLÉM?** „*13 Teda to dobré stalo sa mi smrťou? Vonkoncom nie!* (Rom 7:13 SSV)“
    - **Problémom je hriech:** „*Ale hriech, aby sa ukázal ako hriech, spôsobil mi prostredníctvom toho dobrého smrť, aby sa tak hriech skrze prikázanie ukázal nadmieru hriešnym.* (Rom 7:13 SSV)“. „*…hriech som poznal iba skrze zákon; veď by som nevedel o žiadostivosti, keby zákon nehovoril: "Nepožiadaš." 8 Ale hriech, keď sa mu naskytla príležitosť, skrze prikázanie vzbudil vo mne všetku žiadostivosť; lebo bez zákona bol hriech mŕtvy.* (Rom 7:7-8 SSV)“
- **A TEDA PROBLÉMOM JE ČLOVEK, „PREPADNUTÝ“ HRIECHU**:
    - „*14 Vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, zapredaný hriechu.* (Rom 7:14 SSV)“ – a práve toto reflektuje Zákon: že totiž musí dobré a spravodlivé veci nariaďovať a tak nútiť človeka, aby robil to, čo je dobré a čo by mu vlastne malo byť spravodlivé!
- „*9* ***Ja som kedysi žil bez zákona****, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil 10 a ja som zomrel; i ukázalo sa, že to prikázanie, ktoré bolo pre život, bolo mi na smrť. 11 Lebo* ***hriech, keď sa mu naskytla príležitosť, skrze prikázanie ma zviedol, a tým zabil.*** *(Rom 7:9-11 SSV)*“
    - **Kým človek nepozná Zákon, môže si dokonca namýšľať, že to, čo robí a žije, je nakoniec dobré**.
    - Ale **zákon odhaľuje opravdivé dobro i opravdivé zlo**.
    - **Človek zisťuje, že dobro je mu cudzie a, naopak, je mu blízke zlo** – a Zákon sa pre neho stáva bremenom, „*ktoré nevládali niesť ani naši otcovia, ani my* (Act 15:10 SSV)“
    - A tým človek sám seba odhaľuje ako „mŕtveho“ a oddeleného do Boha, ktorý je Životom.
- JE TO OPRAVDIVÁ A NEPREKONATEĽNÁ ZÁVISLOSŤ:
    - **BEZ VIERY totiž nemáme MOTÍV konať dobre a nekonať zle**, lebo zjavne vidíme, že sa to nevypláca: „*3 Lebo som žiarlil na chvastúňov, keď som videl, ako bezstarostne si žijú hriešnici. 4 Neprekáža im zhola nič, sú zdraví a vypasení, 5 nesužujú sa ako iní smrteľníci, ani netrpia ako iní ľudia.* (Psa 73:3-5 SSV)“
    - **A BEZ BOHA tak nemáme ani silu premeniť sa** – Pavol tento stav farbisto opisuje **vo veršoch 14 až 24**.

- *„Existujú 4 hlavné teórie o tom, ako vykladať 7. kapitolu. 1. Pavol hovorí o sebe (autobiograficky) 2. Pavol hovorí ako predstaviteľ celého ľudstva (reprezentatívne, Chrysostom) 3. Pavol hovorí o Adamovej skúsenosti (Theodore z Mopsuetie) 4. Pavol hovorí o skúsenosti Izraela*“ (KLR)
- Toto je stav „padlého človeka“, žijúceho v hriechu (pred uverením) – ale v podobe NÁVYKU prechádza ešte aj do života kresťana: *„Často je prekvapivé, no pravdivé, že intenzívny duchovný boj začína po spasení. Zrelosť znamená každodenné spoločenstvo s trojjediným Bohom, naplnené napätím a každodenný konflikt so zlom.*“ (KLR); *„Hriech … má za následok nezdravé pripútanie k stvoreniam, ktoré potrebuje očistenie.*“ (KKC 1472).

- **RIEŠENÍM JE KRISTUS**: „*24 Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti? 25 Ale nech je Bohu vďaka skrze Ježiša Krista, nášho Pána!* (Rom 7:24-25 SSV)“
  - **DÁVA NÁM DÔVOD obrátiť sa:** *„Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a seba samého by stratil alebo poškodil?!* (Luk 9:25 SSV)“ + *„Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť.* (Joh 6:35 SSV)“
  - **A DÁVA NÁM V SEBE AJ SILU UROBIŤ TO:** *„Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia; lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť.* (Joh 15:5 SSV)“; *„Boh poskytol veriacim všetko potrebné pre to, aby mohli bojovať so zosobneným zlom (literárnym) a osobným zlom (Satan a démoni) – je to prítomnosť a moc Svätého Ducha.*“ (KLR) – aj keď z našej strany to predpokladá tvrdý boj a zápas o dokonalosť.

PRAKTICKÝ ZÁVER:

- **Zákon –** a to nielen Desatoro, ale aj Ježišove slová a prikázania – **majú zmysel ako vonkajšia, objektívna norma toho, čo je dobré a spravodlivé** a teda v súlade s Božím životom: *„„Literou musíme chápať písaný zákon, zvonka daný človeku, dokonca aj morálne princípy obsiahnuté v evanjeliu. Preto aj litera evanjelia by zabila, keby nebolo vnútornej prítomnosti uzdravujúcej milosti viery (gratia fidei sanans).*“ (Sv. Tomáš Akvinský)
- **Preto bez uverenia a prijatia Božej milosti** a následného ospravodlivenia (v zmysle skutočného znovuzrodenia a premeny celej našej osobnosti) samotný zákon ostáva neúčinný a **stráca svoj zmysel** a význam…: *„Bez Božej milosti nie je možné, aby niekto žil katolícku morálku, nieto ešte aby ju prijal.*“ (Kardinál Vicente Enrique y Tarancon)

Nový život v Božom Duchu (8,1–13)

Prvenstvo Božej milosti (v. 1–4)

„Teraz teda už niet odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi; [2] veď zákon Ducha, ktorý dáva život v Kristovi Ježišovi, oslobodil ťa od zákona hriechu a smrti. [3] Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť ľudskej prirodzenosti, to uskutočnil Boh, keď pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech, [4] aby sa požiadavka zákona splnila v nás, čo nežijeme podľa tela, ale podľa Ducha. (Rom 8:1-4 SSV)“

A znova pre lepšie porozumenie trochu zmeňme poradie:

- „***Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť ľudskej prirodzenosti***“ – Zákon dokáže vnútiť nejaký model vonkajšieho správania sa, ale nedokáže zabezpečiť vnútornú premenu. Človek, žijúci vo svete bez Boha a navyknutý na takýto *nespravodlivý* (čiže nie-podľa-Boha) život, nemá v zákone ani silu, ani motív, aby sa premenil vnútorne.
- „***to uskutočnil Boh, keď pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech***“
    - TO USKUTOČNIL BOH – je to teda Božia „záchranná misia“, ktorá uskutočňuje to, čo je samotnému človekovi nemožné!
    - PRE HRIECH – aby ho vyriešil. Nebyť hriechu, nie je potrebná Ježišova smrť na kríži…
    - V TELE PODOBNOM NAŠEMU – čiže stal sa človekom, „*vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom; a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka.* (Phi 2:7 SSV)“
    - **ODSÚDIL HRIECH** – (gr. *katakrinó*) – definitívne niečo potvrdiť ako zlé a odsúdiť to. V Ježišovi sa to udialo **hneď niekoľkými spôsobmi**:
        - „***Odsúdili ste a zabili spravodlivého*** (Jam 5:6 SSV)“ – a tým Ježiš dokázal a odsúdil správanie a život ľudí ako zlý a hriešny, pretože keď medzi nich prišiel niekto *spravodlivý*, tak ho nevedeli zniesť a zabili ho! Jasnozrivo opísal takúto reakciu už Platón, keď hovorí: „*spravedlivý člověk pokládaný takto za nespravedlivého bude mrskán, napínán na skřipec, držen v poutech, očí mu budou vypáleny, a konečně že po všech útrapách bude naražen na kůl a pozná, že člověk musí chtít ne býti, nýbrž zdáti se spravedlivý*.“ (Ústava, II,5)

- „***On sa nedopustil hriechu***, *ani lesť nebola v jeho ústach.* [23] *Keď mu zlorečili, on nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, to postúpil tomu, ktorý súdi spravodlivo*. (1Pe 2:22-23 SSV)“ – a tak zvíťazil nad hriechom vo svojom vlastnom, ľudskom tele, porazil ho ako človek a tak nad ním zvíťazil a odsúdil ho ako víťaz porazeného.
- **DAL NÁM MOTÍV** skrze vieru konať podobne: „*Veď viete, že od Pána dostanete za odmenu dedičstvo. Slúžte Pánovi, Kristovi*! (Col 3:24 SSV)“
- **A SKRZE JEDNOTU SO SEBOU nám dáva aj schopnosť a silu dokázať to a BYŤ spravodlivými:** „*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne.* (Joh 15:4 SSV)“ – a preto Ján môže o ľuďoch, ktorí skrze vieru sú v Kristovi ostávajú v Kristovi: „*Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého.* (1Jo 2:14 SSV)“, resp. „*Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal.* (1Jo 3:6 SSV)“ – a toto posledné je naozaj suché konštatovanie, nie nejaké „napomenutie“ v štýle: „Nehrešte, aby ste boli v Kristovi!“, ale naopak: „Ak ste v Kristovi, nehrešíte. A ak hrešíte, potom nepoznáte Krista a musíte Ho ešte len spoznať“! Môžem sa teda doslova „privteliť“ ku Kristovi a s Ním a v Ňom sa nechať akoby „preniesť“ k dokonalosti!

- ***„Teraz teda už niet odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi;*** [2] ***veď zákon Ducha, ktorý dáva život v Kristovi Ježišovi, oslobodil ťa od zákona hriechu a smrti.“*:**
  - NIET ODSÚDENIA – pretože kto je v Kristovi, nehreší, ale žije novým životom. Dôvodom je, že v Kristovi Ježišovi:
  - ZÁKON DUCHA ŤA OSLOBODIL… – práve tým, že sme uverili Kristovi a skrze vieru sa s Ním zjednotili a prijali Jeho Ducha, stali sme sa účastní Novej Zmluvy s Bohom, o ktorej Boh hovorí: „*dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z mäsa.* [27] *Svojho ducha vložím do vášho vnútra a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich.* (Eze 36:26-27 SSV)“ – alebo, ako hovorí Pavol zo svojej vlastnej skúsenosti: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus* (Gal 2:20 SSV)“
  - … OD ZÁKONA HRIECHU A SMRTI – ktorý dovtedy v nás vládol, Zákon – nezákon, hriech tu stále bol a stále nás zotročoval a oddeľoval od Boha a od Jeho Života.
- „***aby sa požiadavka zákona splnila v nás, čo nežijeme podľa tela, ale podľa Ducha***“ – Požiadavkou Zákona je BYŤ spravodlivý. Ale človek, žijúci podľa

Zákona, nanajvýš tak ešte KONÁ spravodlivo, ale tým to končí. Až prijatím Ducha skrze vieru sa požiadavka Zákona uskutočňuje v tom, kto uveril.

- Aj v tejto záverečnej vete Pavol znova upozorňuje na to, čo potom znova zopakuje Jakub: že **VIERA nie je len „viera v Božie odpustenie“, ako sa zrejme domnieval Luther, ale opravdivý nový bytostný postoj človeka, ktorý pretvára celého človeka** v Duchu Svätom na nové stvorenie – a **práve v tomto je zmysel a význam viery: Nie nejaká „nezmyselná“ mánia Boha**, ktorý sa zaťal v sebe a povedal: „Kto neuverí, toho vyhodím!“ ☺, ale nevyhnutná podmienka premeny človeka, bez ktorej človek nemôže byť ako Boh, ani žiť ako Boh, ani žiť v spoločenstve s Bohom a teda nemôže byť ani spasený!

PRAKTICKÝ ZÁVER:

- **Je to Boh, ktorý koná prvý** a ponúka človekovi svoju lásku a milosť.
- **Je to ozvena bludu Pelagiánov,** ktorý verí, že spása je výsledkom nášho spasenia. Medzi kresťanmi je tento postoj celkom rozšírený: „*Väčšina katolíckych študentov dokonca ani nespomenie Krista, keď odpovedá na otázku, ako očakávajú, že sa dostanú do neba.* ***Myslia si, že sa tam dostanú, keď budú dosť dobrí***.“ (Peter Kreeft)
- **V skutočnosti viera (a následné skutky) IBA REAGUJÚ** na zadarmo darovanú milosť.
- **Z toho vyplýva, že:**
  - **prioritou nie je „byť dobrý“,**
  - **ale UVERIŤ KRISTOVI, STRATNÚŤ KRISTA** a **vstúpiť do SPOLOČENSTVA S KRISTOM**.
- **A ostatné** (brátane radikálnej premeny človeka, ktorá je nekonečne viac, než „byť dobrým“) **je už len ovocie a dôsledok tohto kroku viery**.

VIERA ako radikálna METANOIA (v. 5–8)

Túto tému radikálnej premeny teraz rozvíja Pavol v nasledujúcich veršoch:

„*5 Lebo tí, čo žijú podľa tela, zmýšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmýšľajú duchovne. 6 A zmýšľať podľa tela je smrť, kým zmýšľať podľa Ducha je život a pokoj. 7 Veď zmýšľať podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriaďuje Božiemu zákonu - a ani sa nemôže. 8 A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu.* (Rom 8:5-8 SSV)“

Terminológia je jasná:

- **„Duch“ = Boh.** Žiť duchovne = žiť ako Boh, čiže sväto a spravodlivo.
- **„Telo“ = „starý človek“**, žijúci v hriechu, nespravodlivý a teda nepodobný Bohu.

A teraz Pavlov text:

- „***Tí, čo žijú podľa tela, zmýšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmýšľajú duchovne***.“ – Pavol vysvetľuje, že naše vonkajšie konanie je len prejavom a ovocím nášho spôsobu myslenia.
    - „SME ZVYK“: „*Sme tým, čo opakovane robíme. Dokonalosť nie je čin, ale zvyk.*“ (Aristoteles)
        - „ZVYKU KONAŤ“ ale predchádza „ZVYK MYSLIEŤ“ určitým spôsobom na základe toho, čomu VERÍME (to už vieme z minula).
        - ZÁKON len ťažko môže zmeniť návyk konania a už vôbec nedokáže zmeniť návyk myslenia a pritom práve ten je rozhodujúci, pretože bez ohľadu na to, či niečo robíme, alebo nekonáme nič, vždy SME to, „čo myslíme“, naša identita je v podstate totožná s našim myslením, s naším „návykom“ vidieť, chápať a hodnotiť veci istým spôsobom.
        - VIERA V KRISTA preto musí tak vyústiť do návyku úplne nového myslenia, ktorý sa potom navonok prejaví zmenou návykov nášho konania a života. Ale práve táto vnútorná premena myslenia je podstatná, pretože v nej sa mení sama naša osobnosť a dochádza k „znovuzrodeniu“ skrze vieru a obrátenie (metanoiu)
- „***A zmýšľať podľa tela je smrť, kým zmýšľať podľa Ducha je život a pokoj***.“ – dôvod je jednoduchý:
    - „***Veď zmýšľať podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriaďuje Božiemu zákonu - a ani sa nemôže***.“
        - NEPRIATEĽSTVO – ak považujeme za dobré a užitočné niečo iné, ako Boh, potom Boh a Jeho Zákon je pre nás prekážkou a chápeme Ho ako svojho nepriateľa. Pekne o tom píše ateista Aldous Huxley: „*Oslobodenie, po ktorom sme túžili, bolo zároveň oslobodením od istého politického a ekonomického systému a oslobodenie od istého systému morálky. Proti tejto morálke sme mali výhrady, pretože bránila našej sexuálnej slobode*.“
        - NEPODRIAĎUJE BOŽIEMU ZÁKONU – niet k tomu žiaden motív a dôvod.

- A ANI SA NEMÔŽE – bez viery totiž chýba motív – a bez jednoty s Bohom chýba aj Jeho pomoc a milosť, Jeho Duch, bez ktorého to tiež možné nie je.

- „***A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu***“ – čo je logické, Boh nenávidí zlo a nemôže sa Mu páčiť. Analogicky, ani Boh sa nepáči takýmto ľuďom. Preto Ho alebo odmietajú úplne (ateizmus, agnosticizmus), alebo si namiesto neho vytvárajú bôžikov na svoj vlastný obraz, ako Pavol povedal hneď v úvode listu: *„Slávu nesmrteľného Boha zamenili za podoby zobrazujúce smrteľného človeka, vtáky, štvornožce a plazy. [24] Preto ich Boh vydal nečistote podľa žiadostí ich srdca* (Rom 1:23-24 SSV)“

PRAKTICKÝ ZÁVER:

- **Tejto voľbe sa nemôžeme vyhnúť.**
- **Máme v nej len dve možnosti**:
  - **Ostať** a „byť ponechaný“ (porov. Lk 17,34n)[5]
  - alebo „**vyjsť**” a oddeliť sa“ (2 Kor 6,17n)[6] – a byť „vzatý“…
- **Zladiť sa nedajú, pretože si navzájom úplne odporujú a vzájomne sa vylučujú**: *„neviete, že priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom?! Kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*. (Jam 4:4 SSV)“
- **Musíme preto jasne a radikálne voliť**!

Nový život v Duchu Svätom (v. 9–13)

„[9] Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. [10] Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť. [11] A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás. [12] A tak, bratia, sme dlžníkmi, ale nie telu, aby sme museli žiť podľa tela. [13] Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť. (Rom 8:9-13 SSV)“

Slovo „duch“ môžeme v Biblii chápať dvojako a oba významy sú úzko prepojené:

---

[5] *„[34] Hovorím vám: V tú noc budú dvaja na jednej posteli: jeden bude vzatý a druhý sa ponechá. [35] Dve budú spolu mlieť: jedna bude vzatá, druhá sa ponechá.*" (Luk 17:34-35 SSV)“

[6] *„A preto vyjdite spomedzi nich, oddeľte sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vaším Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán.*" (2Co 6:17-18 SSV)“

- „Boží duch“ v zmysle Božieho zmýšľania, ktoré prijímame a osvojujeme si metanoiou.
- a „Boží Duch“, ktorým je Duch Svätý a teda Boh sám osobne.

Oboje súvisí, pretože:

- **„Mať v sebe Boha“ znamená mať hlbokú jednotu s Bohom**.
- **Jednota s Bohom je jednota s Bohom** ☺ – čiže niečo konkrétne a hmatateľné. V praxi to znamená byť s Bohom skutočne zajedno vo všetkom, čím je: *Byť s Bohom zajedno v Jeho myslení; Byť s Bohom zajedno v Jeho pohľade na svet; Byť s Bohom zajedno v Jeho chápaní dobra a zla; Byť s Bohom zajedno v Jeho rebríčku hodnôt; Byť s Bohom zajedno v Jeho túžbach a cieľoch; Byť s Bohom zajedno v Jeho stvoriteľskom diele; Byť s Bohom zajedno v Jeho skutkoch a konaní; Byť s Bohom zajedno v Jeho „životnom štýle“; Byť s Bohom zajedno jednoducho VO VŠETKOM*.
- **A to sa dá jedine tak, že si osvojíme „Božieho ducha“,** čiže Jeho zmýšľanie a postoje, **aby sme mohli prijať „Božieho Ducha“,** čiže vstúpiť so jednoty so Živým Bohom.

A teraz Pavlov text:

- „***vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch***“ – je to obojstranné:
  - JA musím túžiť byť ako Boh a učiť sa od Krista Jeho mysleniu…
  - … a DUCH SVÄTÝ prichádza, aby ma v tomto učil a pomáhal mi: „[26] *Ale Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.* (Joh 14:26 SSV)“
- „***Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho***.“ – čo iné môže zabrániť Duchu, aby v nás prebýval, než to, odmietame Kristovho „ducha“, Jeho zmýšľania a postoje a neveríme Mu? Potom ale nepatríme Kristovi a ideme si svojou vlastnou cestou, preč od Krista. Pavol to proste len tak sucho konštatuje.
- „***[10] Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť***.“ – znova konštatovanie:
  - PODMIENKOU prijatia Ducha Kristovho je prijatie ducha Kristovho ☺ – a teda ochota zomrieť „telu“, čiže starému človekovi v nás.
    - **OBOJE NARAZ BYŤ NEMÔŽE** – musíme si preto jasne voliť: alebo Duch, alebo telo… Alebo Nový človek, stvorený podľa Krista, alebo starý. **Toto vlastne Pavol v celom tomto texte opakovane vysvetľuje**.
- „***A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha,***

ktorý prebýva vo vás.“ – Pavol hovorí o vzkriesení z mŕtvych, preto pužíva termín „smrteľné telá“, aby tak odlíšil od tento termín od termínu „telo“, ktorým označuje starého, hriešneho človeka.

- Ohľadom toho „Ak vo Vás prebýva Duch“ porov. aj Ježišovo: „*Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života*. (Joh 5:24 SSV)“
  - MAŤ DUCHA = byť už teraz v Nebi, byť už teraz „večne živý“ – a vzkriesenie tela je už len spečatenie toho, čo dostávame od Boha už teraz.

- „***Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť***.“
  - Veľmi dobre to pochopíme z Ježišových slov: „*[17] Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil. [18] Kto v neho verí, nie je súdený. Ale kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno Jednorodeného Božieho Syna. [19] A súd je v tomto: Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé. [20] Veď každý, kto zle robí, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky neboli odhalené. [21] Ale kto koná pravdu, ide na svetlo, aby bolo vidieť, že svoje skutky koná v Bohu. (Joh 3:17-21 SSV)*“
    - BOH JE ŽIVOT a prameňom tohto života je „SVETLO“, čiže svätosť, spravodlivosť,…
      - KTO UVERIL, obrátil sa a žije s Bohom = JE ŽIVÝ v Bohu a skrze Boha. Nie je súdený, pretože je ako Boh, je Božím synom a je mu odpustené
      - KTO NEUVERIL, neobrátil sa. Naďalej žije v tme, v nesvätosti a nespravodlivosti. Preto sa VYHÝBA BOHU, ktorý sa mu nepáči, ktorý sleduje opačný životný štýl, ako vyznáva on – ale bez Boha jeho život nie je životom, je preto sám sebou odsúdený a tak už mŕtvy…
  - „***ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť***“ (skutky, gr. *praxeis*, prax, spôsob konania, v podstate *zvyk*) – Okrem NÁVYKU MYSLENIA je tu aj NÁVYK ŽIVOTA. Toto všetko musí byť „umŕtvené Duchom“, aby si tak naše JA oblieklo „*nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti*. (Eph 4:24 SSV)“
    - V kresťanstve sa tomuto hovorí slovom *askéza*…

ZHRNUTIE

- **BYŤ spasený = BYŤ AKO BOH**.
- **BYŤ AKO BOH ≠ SPRÁVAŤ SA AKO BOH!!!**
- **Nevyhnutná je preto METANOIA** – úplná premena celej našej osobnosti podľa Ježiša Krista; opravdivé to ZNOVUZRODENIE!
- **ZÁKON má za cieľ ukázať, že túto premenu POTREBUJEME**. Je určený hriešnikom, aby ich usvedčil z hriechu. Jeho dodržiavanie nič nerieši – ale ťažkosti už len s jeho dodržiavaním sú pre nás usvedčením, že nie sme v poriadku a pokánie – čiže metanoiu – naozaj POTREBUJEME:
    - Tu sú niektorí katolíci pomaly väčší Luteráni, než samotný Luther ☺ – keď ich Zákon usvedčí z hriechu, mávnu rukou – a namiesto *pokánia* začnú pravidelne Boha *odprosovať* za svoje hriechy a dúfať, že Boh to nakoniec nejako „zariadi“ za nich a bez nich, bez obrátenia, bez pokánia… ☹
    - Pričom by to malo byť presne naopak: usvedčenie z hriechu by malo viesť k POKÁNIU a k METANOI!
- **RIEŠENÍM JE VIERA**, ktorú Pavol chápe v jej hebrejskom význame ako „pevné presvedčenie o niečom“ – slovami Katechizmu: „*Vierou človek úplne podriaďuje Bohu svoj rozum a svoju vôľu. Celou svojou bytosťou dáva súhlas Bohu, ktorý zjavuje.*“ (KKC 143). Tá ma potom za následok:
    - **ZMENU MYSLENIA** – a osvojenie si „Kristovo ducha“[7]. Výsledkom je úplne nový *návyk* myslenia, postojov, všetkého…
    - **PRIJATIE KRISTOVHO DUCHA** – Ducha Svätého
    - **OSVOJENIE SI NOVÉHO ŽIVOTA** – nový životný *návyk* života podľa Ducha… „*Ak žijeme v Duchu, podľa Ducha aj konajme*. (Gal 5:25 SSV)“
    - … a **UMŘTVOVANIE STARÉHO ČLOVEKA** – starých postojov, návykov, ktoré postupne odumierajú, až zomrú úplne…
- **<u>KONEČNÁ SCHÉMA SPÁSY JE TEDA NASLEDOVNÁ</u>**:
    - **MILOSŤ**, ktorú mi Boh daruje v Kristovi. odpustenie a povolanie k synovstvu a Božiemu životu.
    - **VIERA**, ktorou (pohnutý Božou láskou a milosťou) tento dar prijímam.
    - **SKUTKY**, keď sa od Krista učím osvojiť si tento dar: Byť Božím synom (dcérou) a žiť Boží spôsob života v spoločenstve s Bohom.
        - „*Boží život vchádza do nás vierou, preniká nás nádejou a vychádza z nás v skutkoch lásky*“ (Peter Kreeft, filozof)

---

[7] porov. „*Ale on se obrátil a pokáral je slovy: "Vy nevíte, jakého jste ducha*. (Luk 9:55 NKB)“ – preklad SSV druhú polovicu vety vynecháva, ale pre nás je zaujímavá práve pre použitie slova „duch“ v zmysle „myslenie“, presvedčenie…

DO PRAXE:

- **Z čoho nás usvedčuje náš doterajší život?**
    - Žijeme podľa ducha? Alebo podľa tela?
- **Aké je riešenie, ktoré Pavol ponúka?**
    - Polepšiť sa?
    - Alebo niečo iné? ☺
- **Čo teda urobíme?**
    - A ako to urobíme?